

Aktörsmöte – webinarium

---

13 december 2022 14:00 – 15:00

Linus Claesson

Jan Owe

Agenda

1. Inledning
2. 15 minuters ISP/MTU
3. Mätföreskrifter
4. Rapportering till eSett
5. Ediel
6. Frågor och inspel från deltagarna
7. Avslutning och vad händer härnäst

Syfte och mål med dessa webinarier

- > Skapa en förståelse för vad förändringen till 15 minuters tidsupplösning innebär.
- > Ge Er en bild av var Svenska kraftnät befinner sig i förändringen.
- > Ge möjlighet att svara på frågor.

Förhållningsregler under mötet

- > Under presentationen är ni välkomna att skriva frågor i chatten
- > Vi bevakar så det går bra att ställa frågor skriftligt löpande
- > Vi kommer dock besvara frågorna på slutet

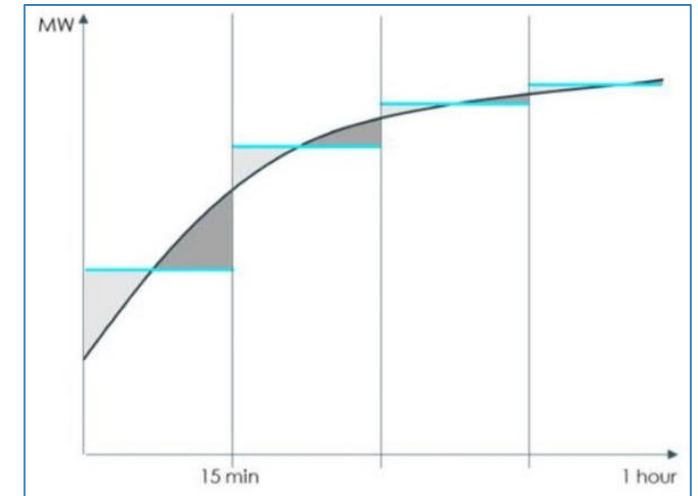
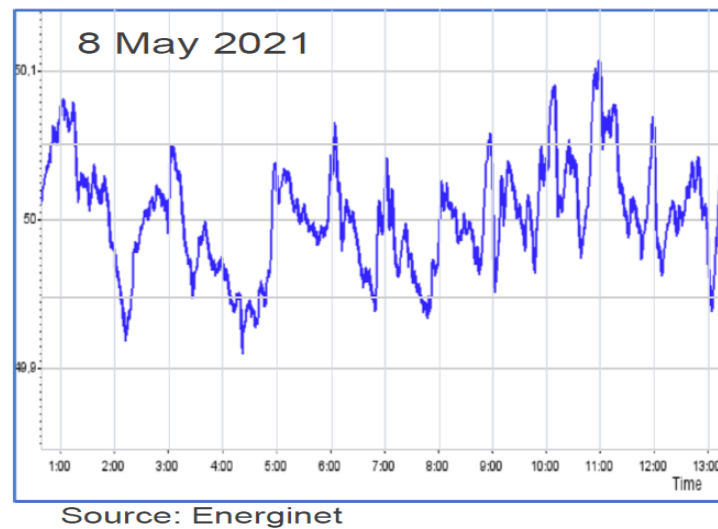
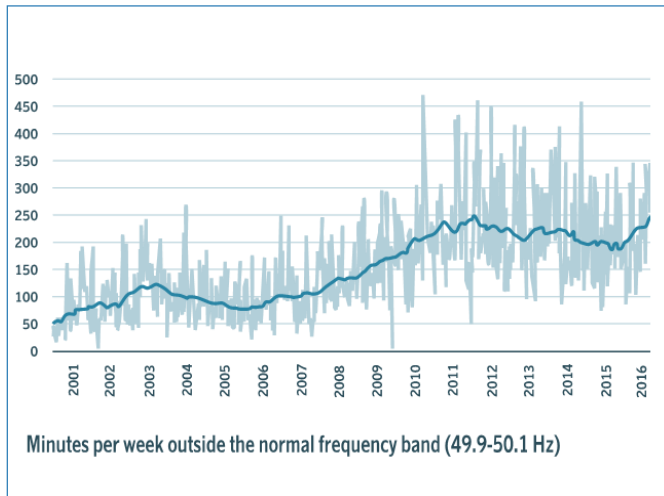
15 minuter

-

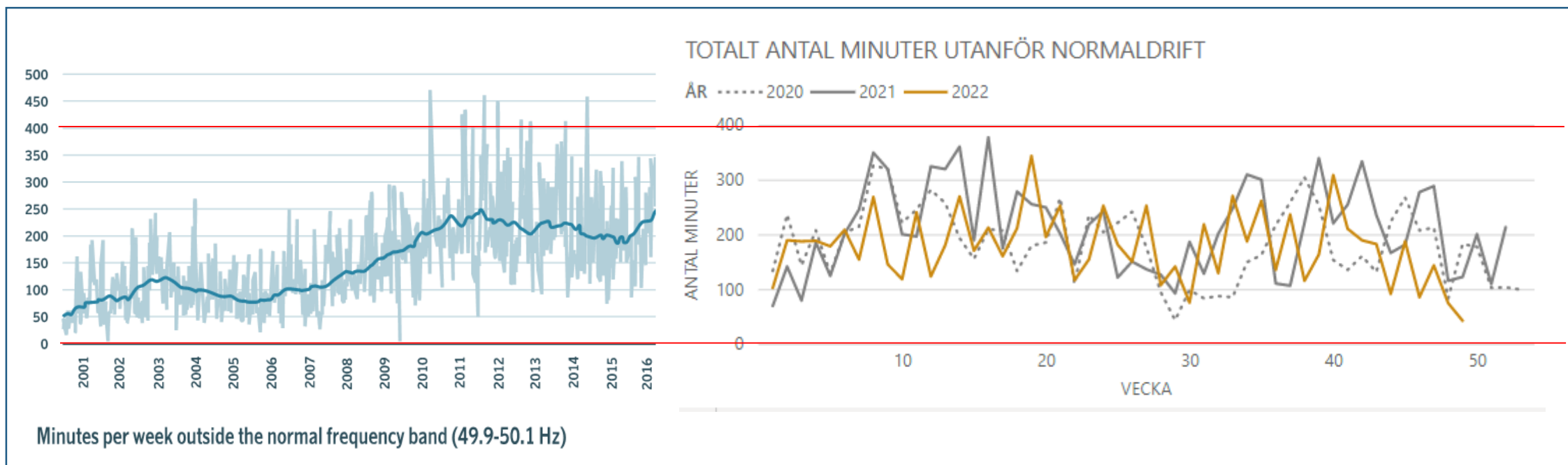
Förutsättningar och beroenden

Varför gå från 60 till 15 minuter?

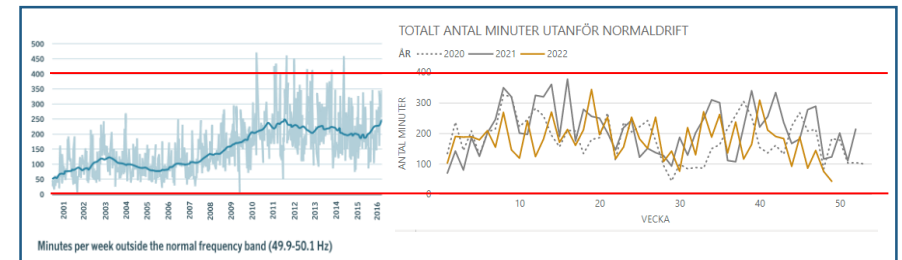

Minuter utanför normaldrift

Utmaningar för frekvenshållningen

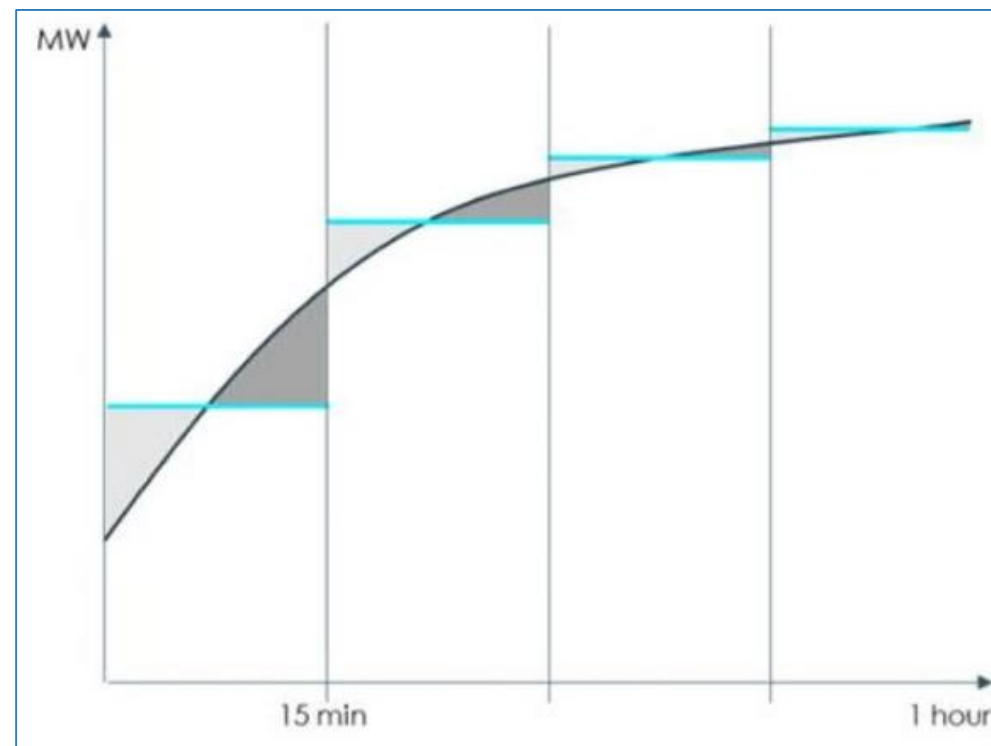
- > Ökande andel vind och sol medför oftare, oförutsägbarare och större obalanser
- > Fler HVDC förbindelser och flödesändringar
- > Minskande andel konventionella synkronanslutna kraftverk, inklusive kärnkraft
- > Flaskhalsar i överföring begränsar användning av vattenkraft för balansering

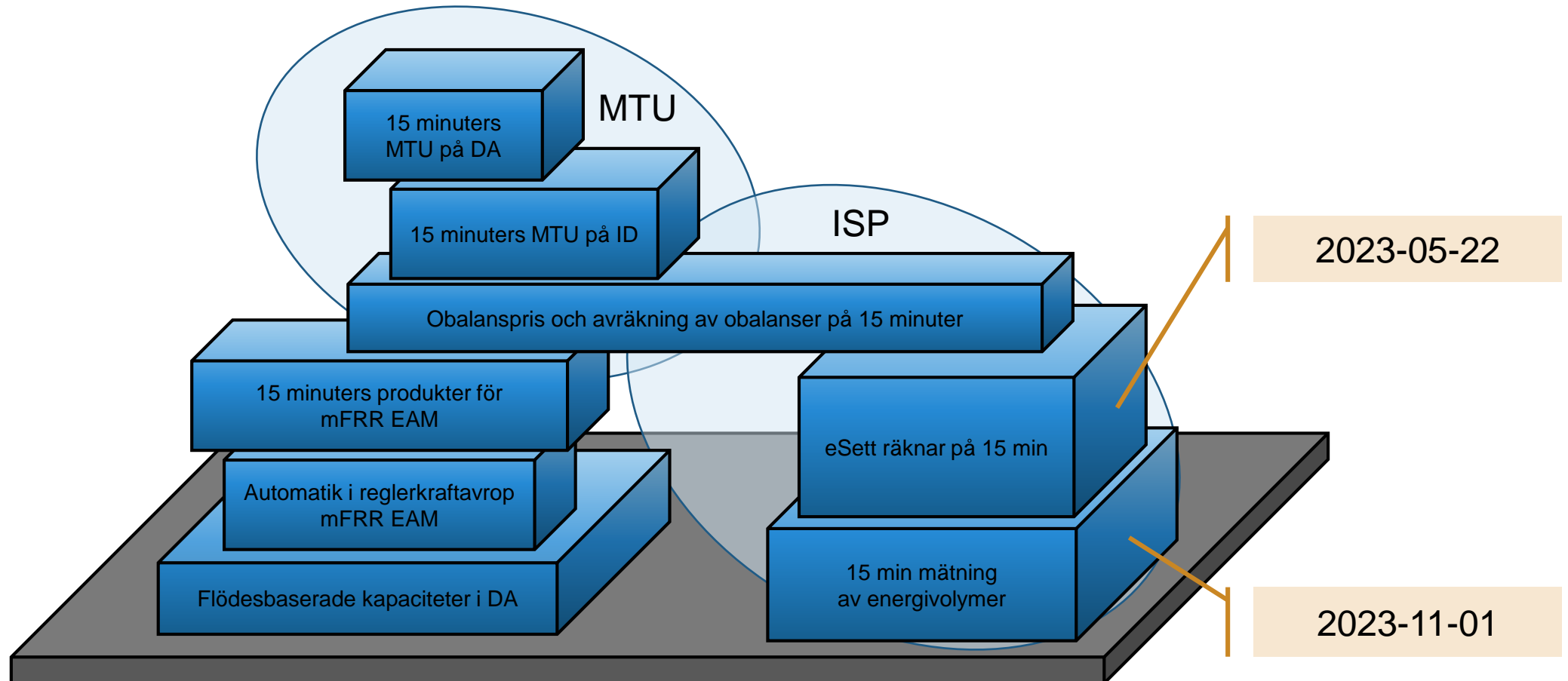
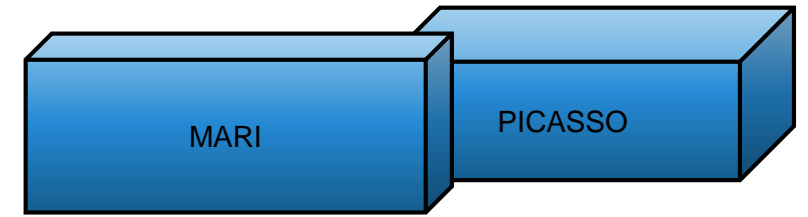

Fördelar med 15 minuter

- > Laguppfyllnad. EB Artikel 53.
- > Handel på 15 minuter kan avspegla verkliga flöden bättre.
- > Harmoniserad period för handel och avräkning öppnar för fungerande gränsöverskridande elmarknader
  - > Dagen-före, intradag och balansmarknaderna
  - > MARI och PICASSO förutsätter 15 minuter

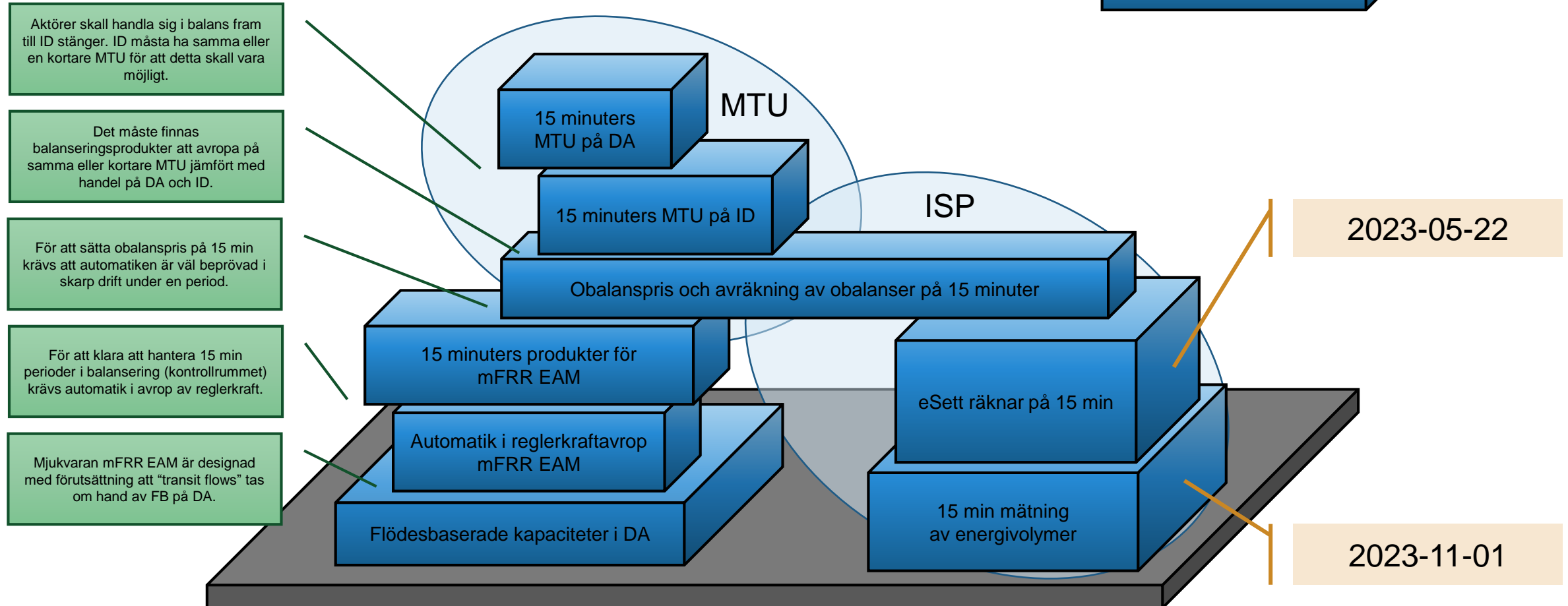
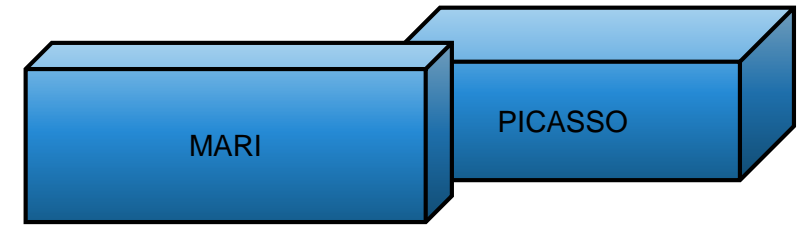

Relevanta delar i NBM

MTU Market Time Unit
ISP Imbalance Settlement Period
DA SDAC Singel Day Ahead Coupling
ID SIDC Single Intraday Coupling
mFRR EAM Manuel Frequency Restoration Reserves Energy Activation Market

Relevanta delar i NBM

MTU Market Time Unit
ISP Imbalance Settlement Period
DA SDAC Singel Day Ahead Coupling
ID SIDC Single Intraday Coupling
mFRR EAM Manuel Frequency Restoration Reserves Energy Activation Market

---

Mätförordning och mätföreskrifter

Mätförordningen träder i kraft 2023-11-01

Mätförordningen reglerar, på en övergripande nivå, med vilken upplösning mätpunkter ska mätas och rapporteras i Sverige.

- > Uppdatering av mätförordningen beslutades 25 maj med ikraftträdande 1:a november 2023.
  - > [Förordning \(1999:716\) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el Svensk författningssamling 1999:1999:716 t.o.m. SFS 2022:588 - Riksdagen](#)
- > Energimarknadsinspektionen (Ei) har meddelat att mätföreskrifterna planeras att publiceras under februari 2023.

Tidplaner

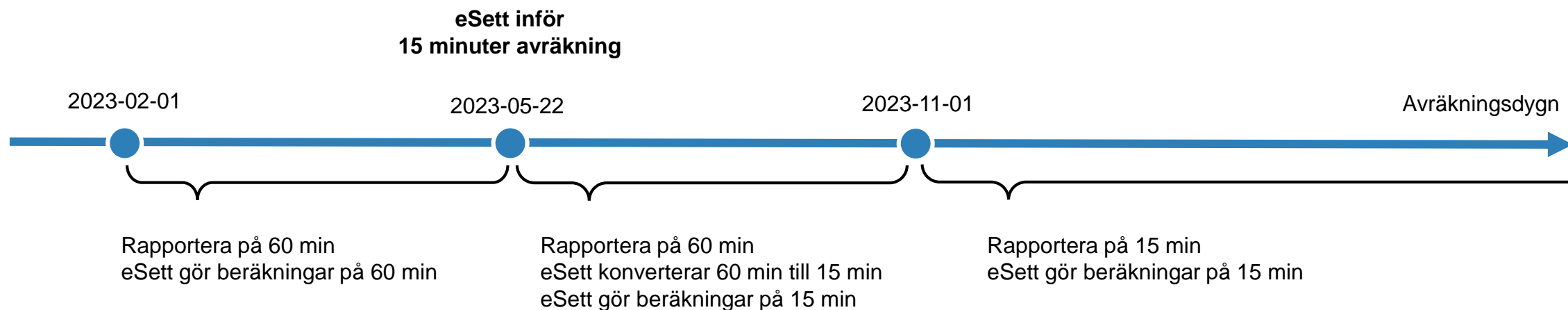
Svensk rapportering av mätdata till eSett

Rapportering

- Dela upp rapporter i före eller efter avräkningsdygn 2023-05-22.
- Rapporter (meddelande) får inte gå över avräkningsdygn 21-22 maj. Kommer att avvisas.

Rapportering

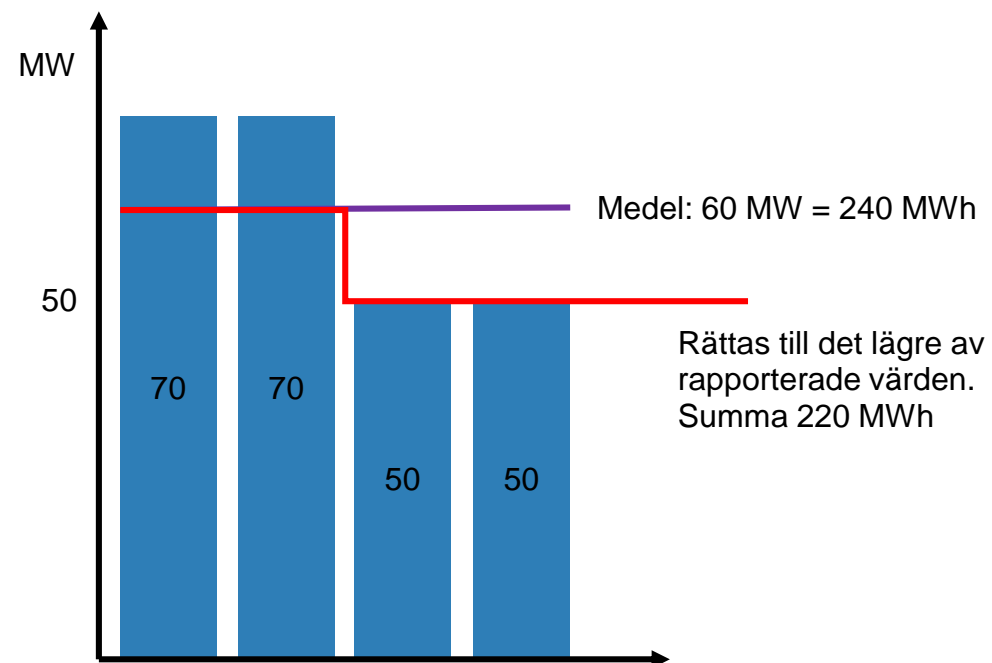
- Om du har någon mätare som inte rapporterar på 15 min: Dela upp timmen i kvartar.

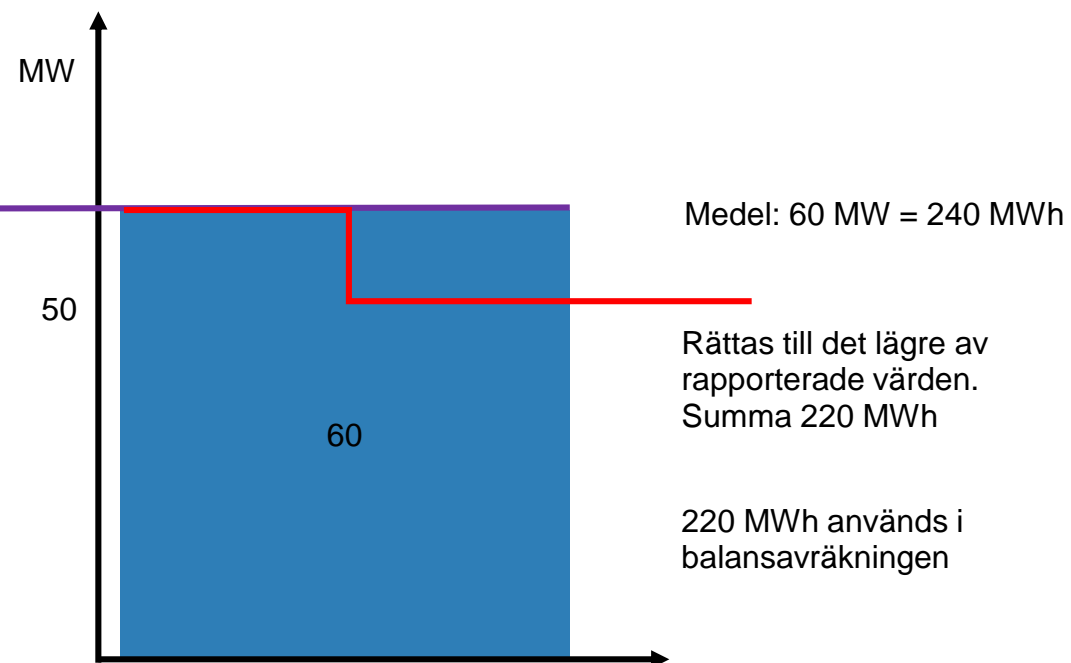
Rätningsregel:
Om BRP rapporterar olika väljs det lägre värdet.

Bilateral handel

BRP ETT

BRP TVÅ

Edieluppdateringar inför 15 minuter

Jan Owe

En preliminär tidplan kring Ediel och ändringar

1. Vad händer december–januari?
2. I februari?
3. Under våren?
4. I juni och under sommaren?
5. I september–oktober?
6. Go-live!
7. Om ändringar som görs
  1. UTILTS
  2. PRODAT
  3. NBS
8. Mer om majändringarna

Lite av det som händer i december – januari

- > Redaktionellt arbete med Edielanvisningar
- > Nya tidsserieprodukter tas fram
- > Testfall och testdata som påverkas av ändringarna i maj 2023 uppdateras på Edielportalen
  - > Men läggs inte ut ”i produktion”

I februari 2023

- > Edielanvisningarna uppdateras givet när nya föreskrifter publicerats
- > Möjligt att börja testa mottagning av 15-minutersvärden på Edielportalen
- > Ediels teknikgrupp går igenom preliminära Edielanvisningar

I mars–maj 2023

- > Nya Edielanvisningar publiceras
- > Testdata och testfall uppdateras inför ändringarna den 1 november
  - > Men läggs inte ut
- > Milstolpefunktion skapas som visar hur långt aktörerna har kommit
  - > Har aktörerna inte börjat testa, börjat testa, är godkända?
- > Om man vill från maj: ta emot 15-minutersvärden från eSett

I juni 2023 och under sommaren

- > Tester inför den 1 november kan starta
  - > Nya aktörer kan fortfarande testa nuvarande lösningar
  - > Både systemtester och aktörstester kan göras
- > Milstolpefunktionen tas i drift

Under september–oktober

- > Ediels kundtjänst svarar på frågor från systemleverantörer och aktörer
  - > Förtydliganden i anvisningar och testdokument kan bli aktuella
- > Alla aktörer och system förlorar sitt godkännande för vissa meddelanden
  - > Aktörer och system som hunnit testa under sommaren blir automatiskt godkända
- > Ny PRODAT-anvisning börjar enligt planen gälla den 1 oktober
  - > Möjliggör att informera om ändringar giltiga från den 1 november
- > Prel. andelstal för november skickas i oktober enligt nya regler

Go-Live!

- > Men strax innan: hjälpa aktörer som inte är klara – bevaka milstolpen
- > Frågor besvaras
- > Förtydliga vad som gäller i uppdaterade anvisningar

Ändringarna i maj 2022

- > En Edielanvisning för övergången är publicerad sedan tidigare på www.ediel.se
- > Värden för den 21–22 maj MÅSTE delas upp i olika meddelanden
  - > Gör man fel, måste dygnen skickas om separat

UTILTS-ändringar

- > Det viktigaste är upplösningen: 15 minuter istället för 60 minuter
  - > Men inget nytt fält
- > Idag kan ett timmätvärde ha tre decimaler, med division med fyra kan det bli fler decimaler, vilket inte hanteras "inom kvarten", summan för timmen bör dock bli rätt.
  - > Kommer beskrivas i Edielanvisningen (eller i Elmarknadshandboken)
- > Många detaljer att uppdatera i anvisningen och exempelsamlingar
- > Även rapporteringen till Cesarsystemet uppdateras

Hantering av slutavräkning hos eSett

- > Rapporteringen av andelstal till Svenska kraftnät – och motsvarande i retur – flyttas till eSett – förbrukningsprofilen ska då skickas till eSett
- > Ändringarna blir små, men vid fel på en tidsserie avvisa hela meddelandet hos eSett
- > Oktober 2023 slutavräknas med dagens lösning
  - > Meddelanden sänds till/från Svenska kraftnät
- > Från och med novemberenergierna hanteras dessa hos eSett
- > Det viktiga är alltså vilken månad som avses

PRODAT-ändringar

- > Börjar gälla den 1 oktober 2023, ny version tas i bruk för elbranschen
- > Ny kod för mätmetod (kod Z04 = kvartsmätt, 15 minuter)
- > Postnummer och postort blir obligatoriskt när anläggningsadress skickas
  - > Förslaget är att det inte skulle vara obligatoriskt i PRODAT Z01, Z03 och Z08 även om anläggnings-id skickas
- > Nya tidsserieprodukter skickas från den 1 oktober 2023 – som information gällande vad som kommer att gälla från den 1 november 2023 – koderna blir dagens koder plus "Q".

NBS-ändringar

- > I exempelsamlingen tas jämförelser med EDIFACT bort
- > Vi tror inte att några kommer ha bilateral handel per 15 minuter under perioden maj–november, därför ändras inte heller testerna för det förrän till hösten
- > En hel del redigeringar i NBS-anvisningen, men inga stora ändringar
- > Generellt gäller att våra meddelanden typiskt kan hantera kvartar – men att vi mest har skickat timvärden

Om ni inte är godkända...

- > Det blir go-live ändå
- > Milstolpefunktionen kommer visa hur långt branschen har kommit
- > Viten kommer att bli aktuella för inte godkända
- > Men fokus i oktober/november är att få alla aktörer på banan
- > Här kan vi alla behöva hjälpa och tipsa varandra
- > Svenska kraftnät kommer att publicera förtydliganden
- > Följ information på www.ediel.se och på <https://www.svk.se/15minuter>

Frågor och inspel från deltagare

Länkar till bra information

Länkar till matnyttig information

> eSett

- > [15-minute Settlement | Imbalance Settlement Period | eSett](#)
- > Specifikt: [15 min ISP Commissioning Plan](#)

> Svenska kraftnät

- > <https://www.svk.se/15minuter>
- > [Ny nordisk balanseringsmodell \(NBM\) | Svenska kraftnät \(svk.se\)](#)
- > [Webbinarie 2022-12-13](#)

> Nordic Balancing Model

- > <https://nordicbalancingmodel.net/>

> Edielportalen

- > <https://www.ediel.se/Info/Projects>

> Mätförordningen

- > [Förordning \(1999:716\) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el Svensk författningssamling 1999:1999:716 t.o.m. SFS 2022:588 – Riksdagen](#)
- > Ei sida om Ei's arbete

Ändring av handels- och avräkningsperiod från 60 till 15 minuter görs för att harmonisera elmarknaden till en enhetlig tidsperiod. Övergången är lagstadgad och berör alla elmarknadens aktörer. Norden samarbetar inom ramen för nordisk balanseringsmodell (Nordic Balancing Model, NBM)

Enligt EU-förordningen Balanshållning av el ska avräkningsperioden för obalanser vara 15 minuter. Syftet med övergången är att möjliggöra att hantera variationer i kraftsystemet som bland annat kommer från att vi får allt mer förnybar och oplanerbar elproduktion. Övergången från 60 till 15 minuter bidrar också till att aktörerna i högre grad kan medverka till balanshållningen i syfte att höja driftsäkerheten. Sverige och Norden har sedan 1996 handlat och avräknat elkraft på 60 minuter. I delar av Europa sker balanseringen redan med 15 minuters intervall.

länder har samma avräkningsperiod för obalanser är det till exempel möjligt att utbyta reglerkraft inom Europa via plattformarna MARI och PICASSO.

I Norden genomförs förändringen med en gemensam tidplan i flera steg under en period av några år. Förändringen berör mätning, handel, prissättning, beräkning av obalanspris och balansavräkningen.

Företaget eSett som utför balansavräkning i Norden ändrar sina system den 22 maj 2023 med viss påverkan på hur rapportering

---

Avslutning och nästa steg

Nästa webinarium och kontaktuppgifter

- > Planeras till mars 2023
- > Kontakt
  - > SvkBalansering@svk.se